

KURIER LITEWSKI

w WILNIE dnia 22. Kwietnia V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 7 Kwietnia.

Dalsze czynności wojsk Rosyjskich w Szwedzkiej Finlandyi. D. 7 Imperator Jmć odebrał przesłane od G. Buxhewden 2 znamiona Jegerhornskiego pólku, flagę, i klucze twierdzy Schwartholm, na które po kapitulacyi podniesiono flagę Rosyjską. Dobycie tej twierdzy ważnej, we wszystko do obrony opatrzonej bez krwi rozlewu godne jest uwagi; armia dokazująca w Finlandyi przez nią z tyłu ubezpieczona; odnoga Lowizka obszerna i obeymująca wielką flotę galerną w ręku Rosyjanów; statki z prowiantem bez przeszkody mogą iść blisko brzegu od Wiborga do Helsingfors, chociażby odnoga Fińską zaiął nieprzyjaciół. G. Buxhewden z rapportu G. Muchanowa tak opisuje osadę wziętego zamku. D. 11 lutego został opasany, do czego użyta była dragonia, kozacy, muszkietyerowie, artyllerya lekka, z korpusu inżynierów GM. Briskorn, 6 Officyerów z kompanie pionierów. Zaraz na początku zajęto drogi do zamku prowadzące, od morza postawiono straż konne i piesze, komunikacye przecięto. D. 16 nowych pionierów do obozu wprowadzono. D. 22 do Lowisa przybył z Roczensalmu GM. Garwe z piechotą, inna dywizya do Helsingfors. D. 25 odkryto batterię 4 iednorogów, i odtąd strzelano codziennie.

D. 29 na batteryi nowej postawiono dział 6, a kommandant twierdzy prosił o kapitulacyę; na mocy warunków przedugodnych zawieszono strzelanie; dla dokończenia umowy posłano Kapitała Dienteln, który rzecz dopełnił d. 5 Marca. Garnizon idący w niewolę liczył kommandanta, jego zastępcę, 32 Officyerów, 57 untorofficyerów, 712 żołnierzy; armat i moździerzów znaleźliśmy więcej 200, wiele lawetów, 2 znamiona, niemało zapasów artylleryjskich, bomb, kul, kartaczów, kul palnych, te wszystkie w piramidy ułożone; prochu 800 beczek, 300 karabinów, ładunków 12 t. kul 67 t. wiele innych rzeczy, sucharów 100 pudów mąki 450, żyta 170 beczek. Korpus opasujący twierdzę składał się z 3 GM, 60 Officyerów, 1838 żołnierzy. Po kapitulacyi kazano GM. Konownicynowi zająć twierdzę; dywizya będąca w Lowisa przyłączyła się do zasłaniającej batterye. Gdy Rosyjanie w linię uszykowani zbliżyli się do twierdzy, garnizon Szwedzki zaczął wyciągać, szły naprzód 2 lekkie działa, za temi kanonierowie, dalej batalion Jegerhornski z rozwiniętymi chorągiewkami, nakoniec strzelce Nilandscy. Następujący kommandant oddał klucze i flagę Królewską, która dotąd na wałach powiewała. Szwedzi czolem przed Rosyjanami stawiając broń złożyli i odeszli; znamiona ich odesłane do G. Buxhewdan,

Officyerom rodowitym z Finlandyi szpadę wrócono. Część Rosyjanów do zamku wkracza, inni iednów prowadzą do Lowisa, z kąd puszczeni do domów pod dozorem policyi ziemskiej za paręką wiosek; co wykonawszy G. Buxhewden, udał się do Helsingfors.

W wojsku dobywającym Schwartholmu, Officyerowie i żołnierze dystyngwowali się gorliwością i ochotą w znoszeniu trudów przy zakładaniu batteryi, odcięciu komunikacyi, zasłanianiu dział naszych. Mrozy do 25 gradusów natężone, czuwanie ciągłe pod niebem, nie były na przeszkodzie. GM. Muchanów i Briskorn zalecają mianowicie Półkownika artylleryi Bellegarde, Półkownika Stackelberg, Maiorow Sterlich, Czerewin, Kapitała Dienteln, Łatinin. Tegoż d. dywizya 17 zaięła Karis, inne woyska Ingwald, Sumursiarwi; dywizya 21 rozciągająca się ku Borneburg odebrawszy doniesienia od X. Bagrationa postąpiła iak następuje.

D. 4 stanęła w Keikio, Kumo, Jarila, Akula; idąc lesną drogą do Elistaro znalazła po wielu miejscach zrobione od nieprzyjaciół zasieki; strzelce rozrzucili wszystkie otwierając drogę piechocie i artylleryi. GM. Jankowicz obchodząc z iazdą zasieki stanął pod Charewalda, drogę jego miano za nieprzebytą. Podiażdy Rosyjskie zbliżyły się do Szwedów, którzy naybardziej utrzymywali się na prawym brzegu rzeki Kumo 7 wiorst od Anola.

D. 6 Rosyjanie trudny marsz mieli wązkimi drogami, bo nieprzyjaciół cofając się w nocy gościńcem zpałił mosty; iednak iazda nasza o godzinie 11 z rana pod Chaitsila na lewym brzegu Kumo doścignęła Szwedów; tych część większa we wsi stała na prawym brzegu; strzelce uszykowani iazdę wstrzymali; które X. Bagration pośpieszył na pomoc z piechotą. Przez rów głęboki i przepaścisty strzelce sami działa przeciągnęli; w 2 godziny cała dywizya podeszła do Chaitsila, którą wieś opuścił nieprzyjaciół nie mogąc wytrzymać ognia artylleryi. Tegoż czasu strzelce pod komendą Podpółkownika Czysziakowa zbliżyli się do brzegu lewego; Kapitał Parfentiew i Podporucznik Esmont wpadali do wsi, a po silnym i długim strzelaniu wypędzali Szwedów, którzy śpiesznie ustąpili do głównych kolumn liczących ludu 3 t. rozłożonego w mocnym stanowisku za wsią pod hetmaństwem G. Klingsporn i G. Adjutanta Lowenhelm. Gdy cała Rosyjanów potęga szła do ataku, na brzegu rzeki przeciwnym X. Bagration założył batterię, która nieprzyjaciół do odwrótu przymusiła; trzymać się iednak uporczywie miejsc dających łatwą do obrony sposobność, okrywając

wąwozy 4 armatami; goniliśmy jednak nie zważając na te przeszkody; noc głęboka dzieło prze-
rwała. Zastanowili się Szwedzi pod Ulfebi; część
ich zostawiona na lewym brzegu Kumo przeszedł-
szy Finebi, w ciemnościach przyłączyła się do
głównego korpusu. Woyska zaś Rosyjskie zaję-
ły okolice, iazda Rakalbi, Frisbi, strzelce Cha-
istila, Ruskila, półk Newski Nakila i Kumo.

Prędkie przejście tej dywizji od Tawasthus
do Tamerfors i Biorneburg, więcej 200 wiorst w
d. 8, szczęśliwy obrót w ataku i ściganiu na
brzegach Kumo, odieły Szwedom sposobność trzy-
mania się w Biorneburgu; cały więc ich korpus
w nocy d. 6 ruszył do Vasa, miasto zaieli Ros-
syanie. Nieprzyjaciół w opisanych gonitwach ztra-
cił zabitych i ranionych 119 żołnierzy, 1 Offi-
cyera; w niewolę na placu i w szpitalu zabrali-
my 7 Officyerów, żołnierzy 35, cokolwiek było
w magazynach i zbiorowizn zepsuł albo uwioził nie-
przyjaciół, oprócz 200 pudów mąki i kilkaset chle-
bów; u nas ranił Major Ridinger, żołnierzy 5,
konie 4 padły, 7 ranionych. G. Buxhewden chwa-
ląc roztropne urządzenia X. Bagrationa, dał świad-
ectwo mężstwu i gorliwości woyska w odbywaniu
marszów trudnych. Pod GM. Jankowiczem w bi-
twie było Officyerów 46, żołnierzy 1188. Wzio-
wszy Biorneburg X. Bagration rozkazał GM. Ra-
iewskiemu z liczną dywizją ścigać Szwedów przez
Christianstad do Vasa, a łącząc się z Podpółko-
wnikiem Kulniew idącym od Christianstad do Tamer-
fors, wziąć Szwedów między 2 ognie. Inne wo-
yska zostać miały w Biorneburg, inne zbliżyć się
do Abo. GL. Kamienski donosił, że d. 5 postrzegł-
szy Szwedów znaczną liczbę przed murami Swea-
borga po lodach robiących palisadę, mianowicie
przed Fortlangern, kazał zaprowadzić 4 polowe
działa na wyspę położoną między miastem i twier-
dzą, i strzelać do robotników, którzy wnet ucie-
kli; odpowiedział silnym ogniem nieprzyjaciół, i
ranił nam kanoniera. Tymczasem w Udden goto-
waliśmy baterię do zdobycia twierdzy. GM.
Briskorn zalecono być komendantem w Lowisa
i Schwarholm, twierdzę naprawić, którą GM. Wo-
ronow opatrzyć miał we wszystkie potrzeby; tam-
że posłano półk Riezański; Roczensalmski garni-
zon do swego miasta powrócił; Piotrowski, Per-
nawski półki zostawione w granicach pod G. ka-
waleryi Obrezkowem.

D. 7 główna kwatera w Helsingfors. Dywi-
zja 1 weszła do Eknes i Karis. Część iazdy po-
szła do Helsingfors dla zmocnienia straży około
Sweaborga, i zamknięcia Szwedów w murach twier-
dzy. GM. Raiewski gonił nieprzyjaciół i wszedł
do Normarn, strzelce do Biorneburga. GL. Tu-
czkow donosił, że d. 5 zebrawszy 3 kolonny cią-
gnął ku Szwedom stojącym w Kuopio. Ci korzy-
stając z głębokich śniegów, drog wązkich, mo-
cno usiłowali zatrzymać stanowisko, wszystkie
więc wąwozy i przejścia osadzili strzelcami z ar-
matą; lecz Rosyjski żołnierz złamał wszelkie prze-
szkody. Attakować zaczął GM. Bułatow; od nie-
go wysłani strzelce z Rotmistrzem Pahlen przy
pomocy kapitana artylleryi Taube, wygnali zewsząd

Szwedów, których straż tylną rozgromiono przed
miastem i ścigano do Taivola. Tu stracił nieprzy-
jaciół więcej 100 zabitych, między niemi kilku
Officyerów; z naszey strony poległych i rano-
nych było 60. Szczegóły tego zdarzenia nie
przysłane. GL. Tuczchow bardzo wychwala GM.
Bułatowa. D. 4 straż przednia tej dywizji sta-
nęła w Taipali, główna kolumna w Kuopio, straż
tylna w Junka. Tegoż d. wieczorem zaczęto strze-
lać do Sweaborga z baterii w Udden założoney,
która miała 4 jednorogi, 2 moździerze. Nieprzy-
jaciół ognia dawał z wielu armat, co trwało do
północy.

D. 8 główna kwatera w Helsingfors. GM.
Tuczchow donosił, że Podpółkownik Friderici z
lekką iazdą wysłany na zajęcie Changuta znalazł
to miejsce już od nieprzyjaciół opuszczone, tu
Szwedzi zostawili armat i moździerzy 44; miejsce
zasłonięte było 3 fortyfikacyami na wyspach zro-
bionemi, w 1 Gustaw Adolf zwanej było dział
19, w 2 Gustaw Wern 16, w 3 Meierfeld Klip 16
ogółem sztuk 51; wszystkie zagwożdżone cwie-
kiem żelaznym, lecz bez szkody, mogą być wkrót-
ce naprawione, znaleziono jeszcze na wielu mie-
scach bomby i kule złożone w piramidy; magazy-
ny pełne drzewa do budowli zdutego i lawetów,
mnóstwo cegły i wiele materyałów potrzebnych
do zakończenia zaczętych fortyfikacyi. Tego d.
dywizja 17 z artylleryą stanęła w Eknes przy za-
toce morskiej, którą zasłaniają liczne wyspy; tu
jest port wygodny dla większych okrętów, więk-
szych statków kupieckich znaleziono pod miastem
10 które zazimowały. Równym sposobem zajęto
bez odporu blisko leżące miejsca Changut, Berg,
Finli, Smopertuna, Poio, Karis, Bro. Podpółko-
wnik Kulniew przybył do Kanaili Inkalis zna-
lazł, iż jeszcze d. 3 Szwedzi pod komendą G.
Adelkreitz w liczbie 1700 ludzi z 3 armatami o-
puściwszy to miejsce poszli przez Kwiwasen i
Koskue do Vasa, zostawiając w tyle 10 wozów z
bagażem żołnierskim i 4 znamiona.

Dla nie przebytej drogi z tego miejsca pro-
sto do Nurmiarwi i Kauchaioki, dywizja Rosyji-
ska iść musiała w ślad za ustępującym nieprzyja-
cielem, i przecinać iemu drogę od Biorneburga
przez Nortom. GM. Raiewski spoczywał w Nor-
mark, inne woyska rozłożyły się w okolicach Bi-
orneburga, ciągnące zaś do Vasa w S. Merten.
Tegoż d. wieczorem do twierdzy Sweaborga da-
wano ognia z baterii Udden, i drugiej którą
założono na lodach za wyspami. Strzelanie na-
sze zaczęło się w tym czasie, gdy GM. Graf Or-
łow Denisow z kozakami trwożył Szwedów od
wyspy Skatlandet i morza. Rozkazawszy ludziom
swoim zsiść z konia przy biciu w bębny postę-
puje do samych murów twierdzy; co tak przera-
ziło nieprzyjacielską załogę, iż z wielkim wrzaskiem
wystąpiła na mury, i ze wszystkich baterii po-
tężnie strzelać zaczęła; tam zaś gdzie pokazali się
kozacy z ręcznej broni ognia dawano. Strzela-
nie zaczęło się o godzinie 12 dla przeszkodzenia
naszey robocie; w ciągu nocy wzmagał się ogień,
i przyszedł do nadzwyczajnego stopnia trwając z

godziny. Wiele kul 60 i 48 funtowych zaleciało do samego miasta Helsingfors; szkody jednak żadney nie sprawiły, oprócz nadpsucia domów niektórych; jeden tylko żołnierz leżący w lazarecie utracił życie, Reszta później.

MADRID d. 26 Marca. Trudno jest zgadnąć, jaki obrót wezmą rzeczy Hiszpańskie i która ze dwóch stron dwór dzielących i naród wygórnie; do żadney nie przychylił się jeszcze W. X. Murat; przywróciwszy tylko porządek miastu stołecznemu stara się jedynie zachować nas w pokoju. Wczora czynił wielkie popisy woyska swojego, szykowność półków zastanowiła powszechną uwagę ludu, który dziwić się zwykł nowościom; nieprzeliczone tłumy gminu z prowincyi okolicznych bez wezwania zgromadzone otaczały Francuzkie obozy, ciekawsi napełniali namioty, przypominając, że te same zastępy które mieli pod okiem, przed kilko miesiącami znajdowały się nad brzegiem Niemna. Król Karol 4 z małżonką i córką Królową Etrusków mieszka w pałacu Araniuez, ich zdrowie dawniej słabe, przypadkami dotkliwemi bardzo jest zwąłone w krótkim czasie; Namiestnik Imperatora Francuzkiego dziś iedzie do nich niosąc pociechę.

Rząd Hiszpański zniósł prawo pozwalające polować niektórym osobom tylko; odtąd bronno nie jest wieśniakom wygubić rozmaitego zwierzrza, który niszczył usiewy. Chociaż wiadomość o zasłanych odmianach u nas rozeszła się po całym Królestwie, nie słyszymy iednak żeby gdziekolwiek sprawiła rozruch; ten gdyby nastąpił, przypierzone woyska łatwo niespokojnych poskromić i uciszyć są mocne. Marszałek Moncey stoi w Madricie, G. Dupont przenosi główną kwaterę do Toledu.

Jeszcze przed rewolucją, która berło wydarła Karolowi 4, w Catalonii zdarzyły się ważne przypadki; zastępował prowincją Moncey, któremu gdy do Castilii przeysć kazano, zaiął miejsce iego G. woysk Włoskich Lecchi z korpusem 10 t. wynoszącym Francuzów, Włochów i Szwajcarów. Ten d. 29 lutego stanowszy na czele półków rozłożonych w mieście Barcellonie zbliżył się do cytaelli, i komendatowi oświadczył że ma ią koniecznie zabrać na imie Imperatora Napoleona. Officyer Hiszpański o tém nie ostrzeżony wcześniej, poczytał już siebie wojennym brańcem; lecz Lecchi ośmielił wątpliwego przydając, że Francuzi być przyjaciółmi i zprzymierzeńcami Hiszpanów nie przestają. To wykonawszy Generał śpieszy do warownego zamku Montjony blisko Barcellony leżącego; komendant równym sposobem iak pierwszy nie wiedząc o niczym zamknął gościom wchodzącym bramę; lecz od Gubernatora Catalonii rychło przestrzeżony, że dzieie się wszystko na mocy tajemnych umów zawartych między Francją i Hiszpanią, wniść do twierdzy pozwolił z woyskiem G. Lecchi, chociaż północ blizką była.

Nowy Król Ferdynand 7 dał wyrok następujący d. 21. Don Cevallos pierwszy Sekretarz stanu prosił o dymissją dla wielu przyczyn; których

wysłuchawszy, i dobrze wiedząc że chociaż ten Minister zaślubił siostrzenicę X. Pokoiu Don Godoi, nigdy iednak nie chciał należeć do projektów i niesprawiedliwych zamiarów, iakie miał układać ten człowiek obwiniony, i do sądu dla odpowiedzi oddany; przeto zważając że Don Cevallos ma serce szlachetne, wiernym jest Monarsze i dobrym sługą, nie mogą zezwolić na iego żądania.

Przydajemy ieszcze niektóre szczegóły do wiadomey rewolucyi. X. Pokoiu porwany przez gmin i żołnierzy był w naywiększym niebezpieczeństwie oczywistej zguby i blizkiej. X. Asturyi z niemałą trudnością przedziera się do nieszczęśliwego; upadły Minister iawnym nieprzyjacielem prosi Następcę tronu o przebaczenie winy swojej i życia; ochrania upokorzonego i broni X. Asturyi, narażając nawet własną osobę na wszelkie przypadki, sam więźnia zastania i prowadzi do kordegardy. Przez d. 4 w Madricie żadnego rządu i władzy nie było, iednakże nikt życia nie utracił; 11 pałaców zupełnie zrabowano. Spokoynność dopiero powróciła do stolicy, gdy lud uyrzał wieżdżającego Monarchę Ferdynanda 7; Król natychmiast ogłosić kazał, iż woyska Francuzkie po chwili przybywające mają być przyjęte od mieszkańców iak bracia i zprzymierzeńcy; ten rozkaz przyieli wszyscy z oklaskiem, iedni w rozumieniu że Murat potwierdzi rewolucją, drudzy w przekonaniu, że porządek przywróci. Nakoniec weszli do miasta Francuzi; radość Hiszpanów opisaną być nie może. Rozeszła się pogłoska, iż Matka X. Pokoiu słysząc o synowskich przypadkach nagle umarła ze smutku; to pewna że iey pałac zrabowany zinnemi. Podobnie mówią, że X. Pokoiu wyrokiem sądowym na śmierć skazany został rozstrzelany; lecz w tak wielkiem zamieszaniu pewnego nie wiedzieć nie możemy. Gdy w Araniuez dom iego napadło raz pierwszy pospólstwo, kazał wierney straży dać ogień; dała, lecz na szczęście nikt nie zginął.

LONDYN d. 28 lutego. Okręta liniowe Nassau, Statety od 64 armat zaniosły w piastach po 100 t. Sterlingów do Gothemburga dla Króla Szwedzkiego. Admiralicya nagle uzbraiać kazała 150 statków od 10 armat każdy; te mają być użyte na morzach północnych do atakowania brzegów Norwegii i drugih wypraw. Okrętom wojennym w Coppenhadze zabranym dawne imiona zostawiono. Admiraliowie Cotton i Otway staneli pod Lisboną, Sidney Smith udał się do Brezylji; żegluga X. Regenta nad 39 d. nie trwała. W Portugalii pod G. Junot znajduje się półk Hannover-ski na żołdzie Francuzkim służący. Amerykańska Rpta na eskadrach swoich w czasie pokoju trzymała tylko 264 Officyerów, 2472 matków i żołnierzy; w czasie wojennym zebrać może wiele t. morskiego ludu na statkach kupieckich.

CONSTANTINOPLE d. 9 Marca. Zawieszenie broni od kilku miesięcy trwające zostało przedłużone na 2 miesiące za pośrednictwem Ambassadora G. Sebastiani. Sultan pozwala na przeyście woysk Francuzkich przez państwa swoje, pomieniony Ambassador wielu gońców posłał do

Persyi i Indyi. Chociaż wiele mówiono o poruszeniach armii Austriackiej na Tureckich granicach, spodziewamy się jednak że pokój między Franciszkiem i Mustafą zostanie nieporuszony. Azyatyckie prowincye ogółem 150 t. zbrojnych Sułtanowi dać musiały. Podczas rewolucyi która Selima 3 zepchnęła z tronu, Janćzarowie kościół Grecki w Feneracki na Meczet obrócili; teraz Muflī przoz wyrok świątynię przywrócił dawnym właścicielom, którzy w niej odprawiają znowu swoje nabożeństwo.

PARYŻ d. 3 kwietnia Napoleon Imperator wczora wyjechał zwiedzić mając prowincye Francyi południowej; o podróży Hiszpańskiej nie pewnego; za Monarchą pośpiesza Wice Connetable Berthier, Minister Champagny, kilku innych; do powrotu Monarchy w radzie stanu przydować będzie Cambaceres Arcy Kanclerz.

Z departamentu wojennego jest wiadomość, że cała armia Francuzka wkrótce ma być urządzona sposobem nowym. Naprzód piechota ciężka i lekka dzielić się będzie na legiony, z tych każdy na 6 batalionów od głów 1200, tak żeby legion miał ich 7 t. pod kommandą G. brygady Półkownika, 4 Podpółkowników, Majorowie zniesieni. Regimenta konne liczyć będą głów 1500.

Z Rzymu wiadomość mamy, że Ociec S. mając sobie podane powtórny raz propozycye rządu naszego, i nagłony o prędkie ich podpisanie, nie chciał tego uczynić statecznie. G. Molis wkrótce potem zwołać kazał wojska Papieżkie w stolicy będące na rynek zwany Minerwa, i oświadczył, że każdy Oficer i żołnierz może odejść do domu spokojnie jeśli nie chce przyjąć służby Francuzkiej; zgodzili się na to wszyscy; sam tylko Bracci kommandant odpowiedział, że mając od Ojca S. daną rangę w jego rękę jedynie złożyć jest obowiązany, ten więc pod strażą wszedł do zamku S. Anioła.

Cudzoziemcy tłumem iadą do Hofwil majątku obywatela Szwajcarskiego Fellemborg blisko Bern; ten człowiek naukę gospodarstwa rolniczego podniósł do stopnia żadnemu z narodów dotąd nieznanego; już dziesięć kroć pomnożył swój dochód, wydatek rolniczy zmniejszył, i jeszcze daley postępuje. Za pomocą machin człowiek albo dziecko u niego robi, co u drugich ludzi 12 i 18 koni lub wołów; w przypadkach wielu człowiek, dziecko i koń jeden dokazują, co u drugich 80 ludzi; zasiewa na morgu część trzecią tylko ziarna drugim rolnikom potrzebnego, maszyny jego bardziej potrzebują dowcipu i przemysłu niż siły w używaniu; w powszechności biorąc wydatek gruntowy zmniejszył do części 7, ziarno nawet u niego czystsze i ważniejsze, słoma do karmu lepsza.

COPENHAGA d. 5 kwietnia. Waleczny Kapitan Jessen w obronie okrętu swojego nie zginął, zabrany w niewolę przez Anglików do ich kraju został odprowadzony; część większa towarzyszków poległa albo są ranionymi. Z okrętów liniowych Angielskich jeden zkołatany nawałnością ztraciwszy maszty osiadł na piasku w Belcie większym; pracuje nieprzyjaciel nad podniesieniem onego; Duńczykom z odległego brzegu patrzącym здаје się że podniesiony być nie

może. Pałac w Colding zamieszkały przez Marszałka Bernadotte pożarem przypadkowym w parzyńę obrócony; ratunku żadnego dać nie mogąc Hiszpańscy żołnierze tylko część sprzętów z ognia wynieśli. Król Fryderyk wcześniej ostrzegł mieszkańców stolicy naszej, że w dzisiejszych okolicznościach obcy i zprzymierzony żołnierz podobno będzie wprowadzony do wyspy Selandyi i Coppenhagi, przeto są przepisane prawa iak względem onego zachować się trzeba Duńczykom.

Gustaw Adolf czyni iakie może największe przygotowania wojenne w państwie przez stratę Finlandyi trzecią częścią uszczuploném. Milicyą, żołnierzy, maytków, ammunicyą, żywność, potrzeby okrętowe zbierać pilnie kazano w prowincyach pozostałych, słysząc że każdy człowiek od 18 do 35 lat mający uzbraić się powinien. Król dla mieszczan i wieśniaków Szwedzkich jest bardzo przystępny i łaskawy; mówić zaczęto o zwołaniu pospolitem ruszeniem wszystkich ludzi zdolnych do noszenia broni na obronę powszechną, iako też o wyprawach, które ten Monarcha umyślił przedsięwziąć przeciw Danii, mianowicie Norwegia jest zagrożona; Szwedów najwięcej zgromadza się na granicy tego Królestwa, najwyższą kommandę przyiół G. Armfeldt. O przybyciu wojsk Angielskich do Szwecyi zawczesne pogłoski były. W Londynie i wielu innych miastach Brytańni W. znaczniejsi obywatele dobrowolną subskrypcyą utworzyli, na poratowanie wdów, sierot, rodziny Szwedzkich żołnierzy, którzy na Pomorskiej kampanii życie utracili, a boteż dostali się w niewolę Francuzką.

Czytali z ukontentowaniem obywatele Duńscy wszystkie mowy powiedziane w obu izbach Parlamentu Angielskiego, gdzie Oppozycya głośno przeciw Ministrom powstała dowodząc konieczną potrzebę zwrócenia kiedykolwiek flotty zabranej Duńczykom. Nikt jednak dzielniey nie bronił sprawę narodu zkrzywdzonego, iak General Lord Moira. Ten wyczerpawszy już dowodów źródło, żeby przeciwnie myślących nakłonić do jednego z nim rozumienia, gdy widział usiłowania daremne, a Ministrów nieporozumienie stojących przy utrzymaniu na zawsze zabranych okrętów, oświadczył nakoniec, iż widząc tak oczywistą niesprawiedliwość i gwałt przeciwny prawdom politycznym, moralnym, wojskowym, potwierdzony upoważniony przez władzę Prawodawczą, nie poznaie w dzisiejszym dawnego Parlamentu Brytannów.

Na zasłonę portu Coppenhagskiego prócz innych okrętów i batteryi pływających wyprawiliemy już kilkadziesiąt działowych szalup, wszystkie stoją przed uściem pod zasłoną batteryi lądowych; te same służyć mogą do przeniesienia wojsk zprzymierzonych na brzeg Szwedzki, jeśli każe potrzeba. Dwa tylko wojenne Angielskie stojące widzimy w Sundzie, kilka pod Helsingburg, więcej w Belcie większym; flotta Szwedzka podobno krąży niedaleko wyspy Bornholm. Według wiadomości odebranych z Norwegii obywatele tego kraju wierni i gorliwi nie lękając się bynajmniej wtargnienia nieprzyjaciół, gotowi całą potęgą wspierać zamiary Fryderyka i Mocarstw z nim zprzymierzonych.